

Asia: VN/18098/2025

Lausuntopyyntö: Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi lapsen erityisestä suojelusta ja siihen liittyviksi laeiksi

Taustatiedot lausunnonantajalta

Edustan

Hyvinvointialue, Helsingin kaupunki tai HUS

Lausunnonantajan lausunto

1. Onko ehdotus kokonaisuudessaan kannatettava?

Osittain

Perustelut tiiviisti

Hallituksen esitysluonnos on pääosin kannatettava. Sosiaalihuoltolain ja lapsen erityistä suojelua koskevan lain saman aikainen valmistelu on mahdollistanut rajapintojen selkeyttämisen. Lain keskittyminen erityisen suojelun tarpeessa oleviin lapsiin on perusteltua.

Esitettyihin taloudellisiin säästötavoitteisiin suhtaudutaan varauksellisesti.

2. Vastaavatko ehdotukset esityksen tavoitteita?

Osittain

Perustelut tiiviisti

-

3. Mikä seuraavista vaihtoehtoista olisi mielestänne tarkoituksenmukaisin tapa järjestää sosiaalihuoltolain ja lastensuojelulain välinen rajapinta? Valitkaa yksi ja perustelkaa vastauksenne.

Nyt esitetty ratkaisu

Perustelut tiiviisti

Sosiaalihuoltolain mukaisten palveluiden ensisijaisuuden vahvistaminen ja painottaminen on tärkeää varhaisen tuen vahvistamisessa ja sen vaatiman resurssin näkyväksi tekemisessä.

Ilmoituskäytänteiden ja asiakkuuksien vireilletulon yhdistäminen sosiaalihuoltolakiin on hyvä selkeytys toimintaprosessin kannalta.

Läheisverkostosijoitusten painottaminen luo ohjauksellisen pohjan toimintakäytänteiden muutokselle.

Jälkihuollon asiakkuuden määrittely sosiaalihuoltoon vahvistaisi jälkihuollossa olevien yhteyttä työikäisten palveluihin. Tällä hetkellä jälkihuollossa olevien nuorten osalla syntyy palveluiden hajanaisuutta, kun palveluja järjestetään useassa palvelussa, voi muodostua myös kapeutuneisuutta palveluissa pelkän lastensuojelun asiakkuudessa.

4. Lausuntopalaute lukuun 1 (Yleiset säännökset): Pyydämme esittämään tähän kohtaan huomioita luvun 1 säännöksistä ja niiden käytännön toimivuudesta.

Käsitteiden määrittely antaa selkeyttä.

Lain soveltamisen kohdentaminen lastensuojelun asiakkaisiin selkeyttää tilannetta.

5. Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla muutoksella olevan lastensuojelun asiakkuuden alkamiseen ja päättymiseen?

Ehdotettu muutos nostaa asiakkuuden alkamisen kynnyksestä nykyisestä, muutoksen käytäntöön vieminen vaatii yhteisen ymmärryksen muodostamista ja haltuunottoa.

6. Onko ehdotus lapsen asioista vastaavaa sosiaalityöntekijää koskevan asiakasmitoituksen joustavoittamisesta mielestänne kannatettava?

Kyllä

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

Tarkoituksenmukainen, kirjattu näkyväksi nykyisen lain hallituksen esitykseen sisältyvä mahdollisuus joustoon. Käsite tilapäinen on jossakin määrin epämääräinen ja tulkinta eri hyvinvointialueilla voi muodostua todennäköisesti erilaisiksi.

7. Onko ehdotus lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän tehtävistä kannatettava?

Kyllä

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

Korostaa sosiaalityötä palveluna ja näin ollen sosiaalityöntekijän työskentelyä. Tehtävien kokoaminen yhteen pykälään on kannatettavaa.

Asiakassuunnitelma on keskeinen työväline/asiakirja lastensuojelun suunnitelmallisessa sosiaalityössä ja se tulisi mainita lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän työtehtävissä.

8. Lausuntopalaute luvusta 3 (Lastensuojelun järjestäminen ja kustannusvastuu): Pyydämme esittämään tähän kohtaan huomioita luvun 3 säännöksistä ja niiden käytännön toimivuudesta sekä vaikutuksista.

Pykälä 11: Lastensuojelun asiakkaan palveluiden asuinalueperustaisen järjestämisvastuun kirjauksen selkeyttäminen siten, ettei mahdollisuutta tulkintaeroihin hyvinvointialueiden välillä synny.

Pykälä 13: Terveydenhuolto tulisi velvoittaa hoidontarpeen arvion tekemiseen lastensuojeluviranomaisen pyynnöstä.

Käytännössä jäädytään terveydenhuollon ja sosiaalihuollon viranomaisen väliseen keskusteluun lapsen tilanteesta, pääsääntöisesti terveydenhuollon viranomainen ei tapaa lasta ja tee hoidon tarpeen arviointia, vaan keskustelussa esille tulevan perusteella tekee arvion terveydenhuollon palveluiden tarpeesta. Väline terveydenhuollon vastuuttamiseen hoidon tarpeen arvioinnista puuttuu tällä hetkellä.

9. Lausuntopalaute luvusta 4: Onko ehdotus, jonka mukaan lupa lapsen tutkimiseen annettaisiin jatkossa hyvinvointialueen viranhaltijan päätöksellä hallinto-oikeuden sijaan, mielestänne kannatettava?

Kyllä

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

Tarkoituksenmukaista on, että päätösvalta siirtyy hyvinvointialueelle. Tällä hetkellä lupia lapsen tutkimisen järjestämiseksi ei haeta, muutos todennäköisesti lisää käyttöä.

10. Selkiyttävätkö luvun 4 ehdotukset lastensuojelun päätöksentekosääntelyä?

Osittain

Perustelut tiiviisti

Pykälä 25 §: perusteluista jää epäselväksi mikä on muutetun sääntelyn tarkoitus, muu hyvinvointialueen toimivaltainen sosiaalihuollon viranhaltija, kun pykälässä on vaikutukseltaan merkityksellisiä asioita.

Lapsen asioista vastaa sosiaalityöntekijä arvioi ja suunnittelee lapsen palvelut, päätöksentekoa ei ole tarkoituksenmukaista siirtää toiselle viranhaltijalle, ei myöskään palvelun päättämistä, joka liittyy olennaisesti palvelun aloittamiseen liittyvään tuen tarpeen arviointiin.

11. Lausuntopalaute luvusta 5: Onko ehdotus edunvalvojan palkkioiden ja kulukorvausten rajaamisesta ja yhdenmukaistamisesta valtioneuvoston asetuksella mielestänne kannatettava?

Kyllä

Millaisia vaikutuksia (etenkin taloudellisia) arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

Selkeyttää kokonaisuutta ja tasapuolistaa käytänteitä. Kustannusvaikutusten arviointia ei pystytä esittämään.

Muut mahdolliset huomiot lastensuojelun edunvalvontaa koskevasta sääntelykokonaisuudesta?

Kansallinen koordinointi ja koulutuksellinen tuki vaatisi huomiota.

12. Muu lausuntopalaute luvusta 5 (Lapsen osallisuus): Pyydämme esittämään tähän kohtaan huomioita luvun 5 säännöksistä ja niiden käytännön toimivuudesta.

-

13. Lausuntopalaute luvusta 6 (Menettelysäännökset): Pyydämme esittämään tähän kohtaan huomioita luvun 6 säännöksistä ja niiden käytännön toimivuudesta.

-

14. Lausuntopalaute luvusta 7 (Lastensuojelun avohuolto): Ovatko lastensuojelun avohuoltoa koskevat ehdotukset mielestänne kannatettavia?

Kyllä

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

Voi ohjata tiiviimpään sosiaalityön ja -ohjauksen työskentelyyn.

15. Lausuntopalaute luvusta 8 (Lapsen kiireellinen sijoitus): Onko kiireellisen sijoituksen jatkoa koskeva ehdotus (keston lyhentäminen 30 vuorokaudesta 14 vuorokauteen) mielestänne kannatettava?

Osittain

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

Tuen tarpeen arviointi ja asian selvittelyn ajan lyhentyessä voi syntyä suoraviivaisia sijaishuoltoon siirtymisiä.

Vaatii toimintamallien uudistamista ja mahdollistaa työskentelyn tuen rakenteiden luomista.

Voi tehostaa prosessia ja asiakastyöskentelyä.

Lapsen näkökulmasta kannatettava.

16. Lausuntopalaute luvusta 9 (Huostaanotto): Onko huostaanottoa koskeva ehdotus (50 §) mielestänne kannatettava?

Osittain

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

Terveydenhuollon viranomaisen tulee velvoittaa arvioimaan lapsen terveydenhuollon järjestämien hoitopalveluiden tarve ja niiden toteutus. Mielensterveyspalveluiden toteuttamisen vastuun hajautuminen ei poistu.

17. Lausuntopalaute luvusta 10 (Kodin ulkopuolinen sijoitus): Onko kodin ulkopuolisten sijoitusten ja sijoituspaikkojen valvontaa koskevien säännösten täsmentäminen ja vastuunjaon selkeyttäminen ehdotetulla tavalla mielestänne kannatettavaa?

Kyllä

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

-

18. Lausuntopalaute luvusta 11 (Laitoshoito): Onko ehdotus lastensuojelulaitoksen asuinyksikön henkilöstömitoituksen täsmentämisestä ja osittaisesta joustavoittamisesta (ml. lapsikohtainen vähimmäismitoitus 1 työntekijä/lapsi sekä mahdollisuus suhteuttaa mitoitusta sijoitettujen lasten lukumäärään) mielestänne kannatettava?

Kyllä

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

Pykälä 73 vaatii täsmentämistä käytännön soveltamisessa.

19. Onko ehdotus turvahenkilöä koskevaksi sääntelyksi, jossa turvahenkilön tehtävät ja toimivaltuudet erotetaan selvästi hoito- ja kasvatustehtävistä, mielestänne toimiva?

Kyllä

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

Toimivaltuuden säätely on tarkoituksenmukaista.

20. Lausuntopalaute luvusta 12 (Lapsen erityistä suojelua turvaavat rajoitukset sijaishuollon aikana): Pyydämme esittämään tähän kohtaan huomioita luvun 12 säännöksistä 90 § (yhteydenpidon rajoittaminen) ja 93 § (henkilöntarkastus) ja niiden käytännön toimivuudesta ja vaikutuksista.

Luvun 12 sisältämät uudet ja tarkennetut rajoitustoimenpiteisiin liittyvät säännökset ovat kannatettavia. Luvun säännösten käytäntöön saattaminen vaatii koulutusta ja omavalvonnallista ohjausta ja seuranta.

Laitoksen henkilöstölle suoraan tuleva oikeus tehdä virka-apupyyntö on tarkoituksenmukainen.

Pykälä 90 yhteydenpidon rajoituksen piiriin laventaminen ja lisäykset ovat perusteltuja lapsen haitallisen yhteydenpidon katkaisemiseksi päihde- ja rikoskierteessä.

Pykälä 93 on sijaishuollon tarkoituksen turvaamiseksi tarkoituksenmukainen ja antaa sijaishuollosta vastaaville enemmän keinoja puuttumiseen ja täsmentää henkilöstön valtuuksia. Muiden lasten ja henkilöstön turvallisuuden turvaaminen arvioidaan paranevan.

Mahdollisesti käytettävien voimakeinojen ohjeistaminen vaatii yksiköissä henkilöstön koulutusta ja sisäisiä ohjeita.

21. Lausuntopalaute luvusta 13 (Jälkihuolto): Pyydämme esittämään tähän kohtaan huomioita luvun 13 säännöksistä ja niiden käytännön toimivuudesta.

Pykälä 110 vaatii selkeytystä sosiaalihuollon asiakkuuden vaikutuksesta oikeudesta jälkihuoltoon yhtenäisten käytänteiden muodostamiseksi kansallisesti.

22. Lausuntopalaute luvusta 17 (Voimaantulo): Pyydämme esittämään tähän kohtaan huomioita voimaantuloa koskevista säännöksistä ja niiden vaikutuksista.

Uuden sosiaalihuoltolain ja lastensuojelulain muutosten yhteensovittaminen vaatii lakien yhtäaikaista voimaantuloa. Henkilöstön koulutus, toimintakäytänteiden muodostaminen ja toimintaohjeiden valmistelu huomioiden toimeenpanoaika on liian lyhyt.

Siirtymäsäännökset ovat selkeitä.

23. Lausuntopalaute ehdotuksesta koskien lisärahoitusta tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen (TUVa) turvaamiseksi yksityisissä koulukodeissa ja Valtion koulukodeissa: Pyydämme esittämään tähän kohtaan huomioita TUVa-koulutuksen rahoitusta koskevasta säännöksestä ja sen vaikutuksista.

-

24. Antaako esitysluonnos riittävän ja oikean kuvan lakiehdotuksen taloudellisista vaikutuksista?

Ei

25. Millaisia taloudellisia vaikutuksia arvioitte ehdotuksen 38 §:n 3 momentilla mahdollisesti olevan?

Vaikutukset arvioidaan vähäisiksi.

26. Antaako esitysluonnos riittävän ja oikean kuvan lakiehdotuksen muista vaikutuksista?

-

27. Vapaamuotoiset huomiot

-

Pitkänen Minna
Pohjois-Savon hyvinvointialue - Perhepalvelut